

Dr hab. Mirosław Szumiło, prof. UMCS

Lublin, 06.05.2022 r.

Instytut Historii

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

Pl. M. Curie-Skłodowskiej 4a, 20-035 Lublin

mail: miroslaw.szumilo@umcs.pl

**Recenzja w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego w
dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie historia
dr Wiktorii Kudeli-Świątek**

Dr Wiktoria Kudela-Świątek jest absolwentką studiów magisterskich na trzech kierunkach: historii, filologii rosyjskiej i pedagogiki resocjalizacyjnej. Swoją karierę naukową i zawodową związała z historią. Dyplom magistra historii uzyskała w 2007 r. na Uniwersytecie Jagiellońskim. Tamże ukończyła studia doktoranckie i w 2012 r. uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie historia na podstawie rozprawy pt.: „Represje na tle narodowościowym i religijnym w pamięci kazachstańskich Polaków. Studium oral history”.

W latach 2012-2018 dr Kudela-Świątek pracowała w Narodowym Centrum Nauki w charakterze koordynatora dyscyplin w dziale nauk humanistycznych, społecznych i o sztuce. W 2018 r. została zatrudniona jako adiunkt w Instytucie Historii i Archiwistyki Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie.

W recenzji poddano ocenie osiągnięcia naukowe Habilitantki pod kątem spełnienia wymogów określonych w art. 219 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późniejszymi zmianami). Przedmiotem oceny jest dorobek z lat 2012-2022, czyli powstały po uzyskaniu stopnia doktora. Należy przy tym brać pod uwagę, że w okresie od lipca 2016 do grudnia 2017 r. dr Kudela-Świątek przebywała na urlopie macierzyńskim i rodzicielskim.

Ocena osiągnięcia naukowego będącego podstawą do ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego

Wskazany przez Habilitantkę jej głównym osiągnięciem naukowym jest monografia: *Eternal Memory. Monuments nad Memorials of the Holodomor*, Toronto-Edmonton-Cracow 2021), wydana w Kanadzie w języku angielskim, jako rezultat współpracy Canadian Institute of Ukrainian Studies w Edmonton i wydawnictwa „Księgarnia Akademicka” w Krakowie. Tekst monografii poprzedza wstęp autorstwa prof. Franka Sysyna z University of Alberta, przewodniczącego Holodomor Research and Educational Consortium.

Wielki Głód na Ukrainie Sowieckiej w latach 1932-1933, okreśłany mianem Hołodomoru, doczekał się już bogatej literatury naukowej niemal na całym świecie. Wydarzenie to zostało podniesione do rangi oficjalnego symbolu historycznego Ukrainy, wokół którego umacniana jest tożsamość narodowa. Rada Najwyższa Ukrainy uznała Hołodomor za ludobójstwo już w lutym 2003 r., zaś za prezydentury Wiktora Juszczenki stał się on kluczowym elementem jego nowej polityki historycznej. W początkach XXI wieku podjęto badania nad tak zwanymi „miejscami pamięci” związanymi z Wielkim Głodem. W dotychczasowej historiografii brakowało jednak szerszego spojrzenia na kulturę pamięci Hołodomoru jako fenomen społeczny. Nie analizowano m.in. dyskursu medialnego na temat upamiętniania tego wydarzenia, jaki toczył się w ukraińskiej prasie wydawanej na emigracji, ani też kultury wizualnej Hołodomoru. Takie kompleksowe ujęcie zagadnienia proponowała Habilitantka w ocenianej rozprawie.

Tematem książki jest kultura pamięci Hołodomoru na Ukrainie i poza jej granicami w kilku aspektach, z koncentracją na pomnikach jako „miejscach pamięci”. Są one postrzegane przez Autorkę nie tylko jako przestrzeń topograficzna, ale również metaforyczna. Poprzez analizę wykorzystywanej ikonografii, symboliki i sposobów przekazu starała się ukazać jak Hołodomor jest przedstawiany i upamiętniany w architekturze monumentalnej na Ukrainie i na świecie. Analizuje także pomniki jako element krajobrazu kulturowego, a ponadto przygląda się bliżej twórcom wybranych dzieł – ich doświadczeniom i motywacjom. W recenzowanej monografii zostały przy tym przeanalizowane zarówno istniejące pomniki, jak i projekty niezrealizowane. W intencjach Habilitantki praca na ten temat ma posłużyć zrozumieniu tożsamości emigracji ukraińskiej oraz głównych kierunków polityki pamięci na Ukrainie.

Monografia została oparta na szerokiej i dość zróżnicowanej podstawie źródłowej. Główny materiał źródłowy stanowi prasa diaspory ukraińskiej wydawana w Kanadzie, USA, Australii i Wielkiej Brytanii, a także współczesna prasa ukraińska. Istotną rolę odegrały publikowane wspomnienia artystów i działaczy społecznych z emigracji oraz nagrane wywiady i korespondencja

z twórcami pomników. Ich cennym uzupełnieniem są dokumenty z archiwów prywatnych oraz archiwów z Ukrainy, Kanady i USA: Centralnego Państwowego Archiwum Organizacji Społecznych Ukrainy w Kijowie, The Holodomor Museum w Hamilton, The Ukrainian Canadian Research&Documentation Centre Archive w Toronto, The Ukrainian History and Education Center w Somerset.

W pracy wykorzystano także liczne wydawnictwa źródłowe, akty prawne, opracowania naukowe, katalogi i mapy pomników. W bibliografii daje się jednak zauważyć pominięcie kilku fundamentalnych pozycji z polskiej historiografii, przede wszystkim monografii Roberta Kuśnierza: *Ukraina w latach kolektywizacji i Wielkiego Głodu (1929-1933)*, Toruń 2005, oraz wydawnictw źródłowych: *Pomór w „raju bolszewickim”: głód na Ukrainie w latach 1932-1933 w świetle polskich dokumentów dyplomatycznych i dokumentów wywiadu*, oprac. R. Kuśnierz, Toruń 2008; *Hołodomor 1932-1933. Wielki Głód na Ukrainie w dokumentacji polskiej dyplomacji i wywiadu*, oprac. J. J. Bruski, Warszawa 2008.

Głównym modelem teoretycznym przyjętym przez Habilitantkę jest koncepcja miejsc pamięci (*lieux de mémoire*) autorstwa francuskiego badacza Pierr'a Nory, powszechnie stosowana w tego typu badaniach na kulturą pamięci. W trakcie analizy warstwy symbolicznej pomników Hołodomoru i wykutych na nich inskrypcji oraz analizy dyskursu medialnego i społecznego wokół upamiętnień sięgnęła do Krytycznej Analizy Dyskursu. Dużą rolę odegrała także interpretacja ikonologiczna pomników Hołodomoru. Ponadto, sięgając po źródła wywołane, dr Wiktoria Kudela-Świątek wykorzystała dobrze jej znany warsztat metodologiczny z zakresu *oral history*. Zastosowane w omawianej pracy metody należy uznać za właściwe dla podjętego zagadnienia.

Pierwszy rozdział monografii w całości jest poświęcony omówieniu podstaw teoretycznych i metodologii prowadzonych badań. W rozdziale drugim scharakteryzowano „wspólnoty pamięci” Wielkiego Głodu, funkcjonujące na emigracji oraz na Ukrainie, zwracając uwagę na różnice między nimi. Co istotne, Habilitantka uwzględniła także działalność stowarzyszeń i organizacji badających i upamiętniających Hołodomor. W rozdziale trzecim omówiła proces upamiętniania Wielkiego Głodu poza Ukrainą, kładąc nacisk na dyskurs medialny w ukraińskiej prasie emigracyjnej w okresie Zimnej Wojny. W rozdziale czwartym przedstawiła zaś kształtowanie się kultury pamięci Hołodomoru na Ukrainie, poświęcając dużo miejsca na omówienie polityki pamięci poszczególnych prezydentów Ukrainy. Pozostałe dwa rozdziały (piąty i szósty) mają charakter specjalistyczny. Autorka dokonała interpretacji ikonologicznej wybranych miejsc pamięci w Edmonton, Winnipeg, Waszyngtonie, Kijowie i Łubniach, traktując je jako reprezentatywne dla poszczególnych wspólnot pamięci lub etapów w procesie kształtowania się ukraińskiej kultury pamięci Hołodomoru. Następnie przeanalizowała kulturę wizualną pomników, skupiając się na

używanych symbolach, motywach i kompozycjach rzeźbiarsko-architektonicznych, a także na inspiracjach i replikacjach.

Monografia ma faktycznie nowatorski charakter. Weryfikuje i uściśla szereg dotychczasowych ustaleń naukowych dotyczących upamiętniania ofiar Hołodomoru na Ukrainie i poza jej granicami. Habilitantka wykazała istnienie dwu odrębnych procesów kształtowania się wspólnot pamięci Hołodomoru – w diasporze i w niepodległej Ukrainie. Jej szczegółowe faktograficzne analizy zostały oparte na wielu niewykorzystywanych wcześniej źródłach. Praca ma charakter interdyscyplinarny, łączący metody z warsztatu historyka, językoznawcy, medioznawcy i kulturoznawcy.

Niektóre z wniosków ustalonych przez Autorkę są jednak banalne i w niczym nie zaskakujące. Na przykład stwierdzenie, że „w diasporze punktem wyjścia dla nowopowstającej kultury pamięci Hołodomoru nie stała się mimo podobieństw kultura pamięci irlandzkiego Wielkiego Głodu, lecz kultura pamięci Holokaustu”. Oczywistym jest, iż irlandzki głód był dla diaspory wydarzeniem bardzo odległym w czasie i przestrzeni geograficznej. Holokaust miał zaś miejsce za ich życia, również na terenach okupowanej Ukrainy. Był wydarzeniem dużo bliższym i pamiętanym. Ponadto funkcjonował w świadomości mieszkańców Kanady i USA. Stąd też łatwiej było dotrzeć do nich z przekazem o „ukraińskim Holokauście”. Notabene, wśród publikacji kształtujących obraz Wielkiego Głodu za oceanem Habilitantka pominęła dość ważną pracę Mirona Dotola: *Execution by Hunger. The Hidden Holocaust*, New York 1985. Również skonstatowanie „pamiętania rocznicowego” jako cechy wspólnej dla kultury pamięci Hołodomoru na Ukrainie i w diasporze nie może być niczym zaskakującym. Tego typu rocznicowe podejście jest typowe dla ogromnej większości wspólnot pamięci na świecie.

W recenzowanej pracy można dostrzec również pewne istotne braki. Zabrakło przedstawienia szerszego kontekstu tworzenia się wspólnoty pamięci i powstawania miejsc pamięci, w postaci przede wszystkim krótkiego, przejrzystego zarysu badań historycznych nad Wielkim Głodem. Taki zarys podstawowych informacji historiograficznych, ukazujący jak zmieniała się na przestrzeni lat wiedza badaczy o Wielkim Głodzie i interpretacja tego wydarzenia, można by skonfrontować ze stanem świadomości historycznej Ukraińców w diasporze i w kraju po 1991 r. Pozwalałoby to także czytelnikowi pracy lepiej zrozumieć treści umieszczane na pomnikach. Np. w niektórych miejscach pamięci z lat 80. w diasporze jest umieszczona konkretna liczba 7 milionów ofiar Hołodomoru. Warto by było przy tym wyjaśnić jak zmieniały się na przestrzeni kilku dziesięcioleci szacunki dotyczące liczby ofiar Wielkiego Głodu i na ile znajdują one odbicie w kolejnych upamiętnieniach.

Innym zagadnieniem potraktowanym po macoszemu jest stan świadomości historycznej

obywateli niepodległej Ukrainy i miejsce Hołodomoru wśród innych ważnych rocznic i symboli historycznych kształtujących wspólną pamięć wśród Ukraińców. Dla umiejscowienia pomników w odpowiednich kontekście zabrakło także określenia miejsca Hołodomoru w polityce historycznej władz ukraińskich w odniesieniu do innych upamiętnianych rocznic i wydarzeń historycznych. Dla obu tych zagadnień istnieje odpowiednia literatura oraz publikowane wyniki badań opinii publicznej.

W autoreferacie Habilitantka podała jako jedną z jej hipotez badawczych stwierdzenie, że pamięć o Wielkim Głodzie przetrwała na terenach spoza sowieckiej strefy wpływów we wspólnotach, które były zaangażowane już w latach 1932-1934 w organizację przedsięwzięć o charakterze pomocowym w II Rzeczypospolitej i Czechosłowacji. Nie znajduje to jednak odbicia w treści książki. Jedyne mimochodem wspomniano (na stronie 84) o działalności Społecznego Komitetu Ratowania Ukrainy, powołanego 25 lipca 1933 r. we Lwowie. A była to naprawdę poważna inicjatywa, skupiająca przedstawicieli 44 organizacji społecznych, w tym przedstawicieli „petlurowskiej” emigracji z Ukrainy Naddnieprzańskiej. O sprawie głodu na Ukrainie Sowieckiej pisała wówczas ukazująca się w Polsce prasa ukraińska wszelkich odcieni. Głos zabierali biskupi greckokatolicy, rezolucje i odezwy podejmowały kierownictwa partii politycznych. Członkowie Ukraińskiej Reprezentacji Parlamentarnej mówili o tym z trybuny sejmowej w Warszawie oraz na Kongresie Mniejszości Narodowych w Bernie. Informacji o tej akcji zabrakło w recenzowanej pracy, a wystarczyło sięgnąć do pominiętej przez Habilitantkę książki Roberta Kuśnierza: *Ukraina w latach kolektywizacji i Wielkiego Głodu (1929-1933)*.

Należy także zauważyć, że oceniana monografia Habilitantki powstawała stopniowo, niejako przez „pączkowanie”. Była poprzedzona dwoma monografiami na ten temat autorstwa W. Kudeli-Świątek. Pierwsza z nich (*Miejsca (nie)pamięci. O upamiętnianiu ukraińskiego Wielkiego Głodu z lat 1932-1933*), wydana już w 2014 r., stanowiła zarys całego zagadnienia. Obejmowała zarówno „wspólnoty pamięci” Wielkiego Głodu na Ukrainie i w diasporze, jak i miejsca pamięci, w tym pomniki, cmentarze oraz muzea w Kijowie i Międzybożu. Druga, opublikowana w 2020 r. (*W labiryncie znaczeń. Pomniki ukraińskiego Wielkiego Głodu 1932-1933*) została poświęcona szerszemu omówieniu zagadnienia pomników. Przedstawione do oceny dzieło główne Habilitantki jest w gruncie rzeczy kompilacją tych dwóch prac, uzupełnioną o pewne szczegółowe treści. W całości opiera się na metodach i zagadnieniach poruszonych w dwóch poprzednich monografiach. Nie zmienia to wartości książki, powinno być natomiast brane pod uwagę przy ocenie pozostałych osiągnięć naukowych dr. Wiktorii Kudeli-Świątek.

Reasumując, oceniana monografia pomimo pewnych mankamentów, ma nowatorski charakter i stanowi istotny wkład w rozwój badań historycznych nad Hołodomorem i pamięcią o

tym wydarzeniu.

Ocena pozostałych osiągnięć naukowych Habilitantki

W wykazie osiągnięć naukowych dr Wiktorii Kudeli-Świątek po uzyskaniu doktoratu znalazły się w sumie 3 monografie naukowe (nie licząc głównego osiągnięcia ocenionego powyżej), 15 rozdziałów w monografiach naukowych i 12 artykułów w czasopismach naukowych. Wśród owych 15 rozdziałów w monografiach Habilitantka umieściła trzy hasła słownikowe oraz omyłkowo dwa artykuły recenzyjne opublikowane we „Wrocławskim Roczniku Historii Mówionej”, które powinny znaleźć się w innej kategorii. Ponadto jeden z tekstów (W. Kudela-Świątek, *Polish Holodomor Monuments in the Context of the Ukrainian Culture of Memory*, [in:] *The Holodomor, Poland, Polish Victims 1932-1933*, eds. M. Dworczyk, R. Kuśnierz, Warszawa 2020) jest w istocie tłumaczeniem na język angielski innego artykułu, publikowanego wcześniej po polsku (W. Kudela-Świątek, *Polskie pomniki Hołodomoru na tle ukraińskiej kultury pamięci* [w:] *Hołodomor. Polskie ofiary*, red. R. Kuśnierz, Warszawa 2019). Z pośród wspomnianych trzech monografii jedna (W. Kudela-Świątek, *Odpamiętane... O historii mówionej na przykładzie narracji kazachstańskich Polaków o represjach na tle narodowościowym i religijnym*, Kraków 2013) jest publikowaną wersją rozprawy doktorskiej. Pozostałe dwie dotyczą tematyki zawartej w omówionym powyżej dziele głównym.

W sumie należy zatem stwierdzić, że pod względem ilościowym dorobek ten nie jest imponujący. Lepiej się prezentuje pod względem jakościowym (o czym będzie mowa niżej). W sumie 5 rozdziałów i artykułów opublikowano za granicą, ale zaledwie jeden z nich ukazał się w zagranicznym czasopiśmie naukowym („Ukraińskim Istorycznym Żurnale”). Robiący wrażenie jest natomiast wykaz referatów wygłoszonych na międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych. Liczy aż 36 pozycji, w tym 12 wystąpień w języku angielskim i 3 w języku ukraińskim.

Większość tego dorobku mieści się w obszarze studiów nad pamięcią. Jak już wspomniano, dwie z trzech monografii opublikowanych przez Habilitantkę pokrywają się tematycznie i treściowo z głównym osiągnięciem naukowym ocenianym powyżej. Również 5 z 22 rzeczywistych artykułów naukowych powstałych po doktoracie dotyczy problematyki pokrywającej się z monografią „Eternal Memory...”. Oprócz nich dr Wiktoria Kudela-Świątek poruszała temat Hołodomoru w wartościowych poznawczo artykułach dotyczących polskich pomników Wielkiego Głodu (W. Kudela-Świątek, *Polskie pomniki Hołodomoru na tle ukraińskiej kultury pamięci* [w:] *Hołodomor. Polskie ofiary*, red. R. Kuśnierz, Warszawa 2019) oraz miejsca tegoż wydarzenia w polskiej

polityce historycznej (W. Kudela-Świątek, *Wielki Głód z lat 1932-1933 na Ukrainie (Holodomor) w polskiej polityce historycznej*, [w:] *Anatomia polityki historycznej, t. 2: Szkice z badań nad pamięcią zbiorową w Polsce w XX i XXI wieku*, red. M. Opiola-Cegiełka, J. Szczutkowska, Bydgoszcz 2019). Innym istotnym osiągnięciem w obszarze badań na pamięcią w dorobku Habilitantki jest cenny tekst na temat kultury pamięci II wojny światowej na Ukrainie, ukazujący złożoność tego zjawiska oraz przemiany form upamiętniania tzw. Wielkiej Wojny Ojczyźnianej (W. Kudela-Świątek, *Kultura pamięci II wojny światowej na Ukrainie*, „Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej”, 2015, nr 13, z. 2).

Drugim ważnym obszarem badawczym, którym przez wiele lat zajmowała się dr Wiktoria Kudela-Świątek była *oral history* w dwóch równoległych aspektach: doświadczenia historii w narracjach kazachstańskich Polaków oraz metodologii *oral history*. Najistotniejszym osiągnięciem w tej dziedzinie była niewątpliwie opublikowana w 2013 r. rozprawa doktorska Habilitantki pt.: *Odpamiętane... O historii mówionej na przykładzie narracji kazachstańskich Polaków o represjach na tle narodowościowym i religijnym*, Kraków 2013. Praca ta, ukazująca zagadnienie represji przez pryzmat wypowiedzi Polaków z Kazachstanu oraz towarzyszących im zachowań niewerbalnych, została pozytywnie oceniona przez fachowców w tej dziedzinie, a nawet nominowana w konkursie Identitas jako najlepsza książka historyczna. Sposoby postrzegania i opisywania kazachstańskich Polaków w polskim dyskursie naukowym, przedstawiła dr Kudela-Świątek w bardzo interesującym artykule: „Przyszywani sybiracy”. *Kazachstańscy Polacy w rodzimym dyskursie naukowym*, „Etnografia Polska”, t. 58, 2014, z. 1-2.

Niejako na marginesie badań prowadzonych w ramach doktorskiej, Habilitantka zajęła się bliżej metodologią *oral history* jako interdyscyplinarnej praktyki badawczej. Pierwszym etapem jej rozważań w tym obszarze były teksty poświęcone procesom powstawania narracji oraz kwestiom językoznawczym (W. Kudela-Świątek, *Forgotten Poles. The narratives of modern repatriates from Kazakhstan about their past and present Polishness*, [in:] *Oral History. Dialogue with Society*, ed. I Garda-Rozenberga, Riga 2013; W. Kudela-Świątek, *Linguistic images of enslavement in biographical narratives of Poles in Kazakhstan*, [in:] *The Linguistic Worldview: Ethnolinguistic, Cognition nad Culture*, eds. A. Glaz, P. Łozowski, D. Danaher, London 2013). Ściśle metodologicznym aspektem wykorzystania *oral history* poświęciła cykl pięciu innych artykułów naukowych. Za bardzo wartościowy poznawczo należy uznać także jej tekst dotyczący środowiska polskich badaczy zajmujących się historią mówioną (W. Kudela-Świątek, *Awangarda i outsiderzy. Rozważania o polskiej historii mówionej pomiędzy historią publiczną a dyskusją akademicką*, „Wrocławski Rocznik Historii Mówionej” 2015, t. 5). Na podstawie własnych doświadczeń z badań terenowych na terenie przedwojennej Galicji Wschodniej jako uczestniczki projektu „Społeczna

antropologia pustki Polska i Ukraina po II wojnie światowej” popeliła również ciekawy artykuł na temat obciążeń psychologicznych badaczy nagrywających wspomnienia z okresu wojny (W. Kudela-Świątek, *What I Usually Do not Write about My Fieldwork: Negative Emotions in Research on The Experience of the Second World War in Eastern Galicia*, „Rocznik Antropologii Historii” 2020, nr 13).

Za niezwykle obiecujący uważam nowy kierunek badawczy w dorobku Habilitantki, podjęty niedawno w związku ze zrealizowanym przez nią projektem z programu NCN Miniatura 2: *Relacje ziemiaństwa polskiego i ziemiaństwa rosyjskiego w życiu codziennym w latach 1864-1917 na Ziemiach Zabrzanych*. Spojrzenie na relacje pomiędzy przedstawicielami ziemiaństwa dwóch narodowości na tym samym terenie, przy wykorzystaniu koncepcji długiego trwania w historii, może przynieść bardzo ciekawe rezultaty. Ich namiastką są przedstawione do oceny artykuły dotyczące życia i spuścizny korespondencyjnej hrabiny Ksawery z Brzozowskich Grocholskiej.

Podsumowując osiągnięcia naukowe Habilitantki należy stwierdzić, że nie są one imponujące pod względem ilościowym, ale reprezentują wysoki poziom warsztatowy i merytoryczny. Jej dorobek ma zróżnicowany i często nowatorski charakter.

Ocena osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzujących naukę

Dorobek dydaktyczny dr Wiktorii Kudeli-Świątek jest dość skromny, co wynika z faktu, że do 2018 r. była ona w istocie urzędnikiem w Narodowym Centrum Nauki. Jednakże po podjęciu pracy w Uniwersytecie Pedagogicznym im. KEN w Krakowie wykazała się również na tym polu, prowadząc m.in. zajęcia w języku angielskim i języku rosyjskim.

W dorobku organizacyjnym Habilitantki znalazł się udział w komitetach organizacyjnych trzech konferencji naukowych oraz członkostwo w sześciu organizacjach i towarzystwach naukowych. Co warte podkreślenia, są wśród nich międzynarodowe stowarzyszenia badaczy w dziedzinach, które stanowią główny obszar badawczy dr Wiktorii Kudeli-Świątek, tzn. International Oral History Association oraz Memory Studies Association. Była jednym z członków założycieli Polskiego Towarzystwa Historii Mówionej. Jest także współtwórcą i członkiem zespołu redakcyjnego „Krakowskiego Pisma Kresowego”.

W ocenianym okresie Habilitantka dwukrotnie realizowała projekty badawcze finansowane w drodze konkursów krajowych. Była jednym z wykonawców merytorycznych w wieloletnim dużym projekcie w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki „Społeczna antropologia pustki – Polska i Ukraina po II wojnie światowej”. Ponadto samodzielnie pozyskała środki na działanie badawcze Miniatura 2 finansowane przez Narodowe Centrum Nauki pt.: *Relacje*

ziemiaństwa polskiego i ziemiaństwa rosyjskiego w życiu codziennym w latach 1867-1917 na Ziemiach Zabrzanych.

Trzykrotnie uzyskała stypendium na kwerendy i staże zagraniczne, w tym stypendium Fundacji Lanckorońskich na kwerendę w Moskwie, stypendium Holodomor Research and Educational Consortium na wizytę studyjną w Toronto oraz stypendium Center of Urban History of East Central Europe we Lwowie na badania w tym mieście.

Działalność popularyzatorska dr Wiktorii Kudeli-Świątek sprowadza się w zasadzie do przygotowania kilku haseł do drugiego wydania Encyklopedii Krakowa oraz udziału w otwartych spotkaniach dyskusyjnych organizowanych przez Muzeum Krakowa. Trudno natomiast uznać za działalność popularyzatorską podane przez Habilitantkę w autoreferacie artykuły naukowe będące owocem projektu „Z ziemi kazachskiej do Polski”. W ocenianym dorobku wyraźnie brakuje artykułów o rzeczywiście popularnym charakterze, publikowanych w czasopismach przeznaczonych dla szerszego odbiorcy.

Podsumowanie

Reasumując, dorobek naukowy oraz dydaktyczny i organizacyjny Habilitantki należy ocenić jako znaczący, zróżnicowany i wartościowy pod względem warsztatu oraz wkładu w rozwój polskiej historiografii.

W związku z powyższym stwierdzam, że dr Wiktoria Kudela-Świątek spełnia wymogi określone w art. 219 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późniejszymi zmianami). Wykazała się aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni i instytucji naukowej. Posiada w dorobku osiągnięcia naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny naukowej historia, co uzasadnia nadanie jej stopnia doktora habilitowanego.

06.05.2022 r. *Christina Szczęsto*